

Poštovani čitatelji Mljekarskog lista i podlistka HAPIH-a!

Ponosni smo što smo s vama, poštovani uzgajivači, uspješno organizirali još jednu Državnu stočarsku izložbu, 29. po redu, koja je održana u Gudovcu od 9. do 11. rujna u sklopu Jesenskoga međunarodnoga bjelovarskog sajma. Svečano ga je otvorila ministrica poljoprivrede Marija Vučković, izaslanica predsjednika Vlade Andreja Plenkovića, dok se prisutnima ispred Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu obratio zamjenik ravnateljice izv. prof. dr.sc. Krunoslav Karalić, najavivši bogat program trodnevne Državne stočarske izložbe. Pokrovitelj 29. državne stočarske izložbe je Ministarstvo poljoprivrede, dok je uz organizatora, Bjelovarski sajam d.o.o., suorganizator bila Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu uz svesrdnu pomoć uzgojnih udruženja, osobito središnjih saveza. U odnosu na prošlogodišnju izložbu, povećan je broj izlagača i pasmina. Sudjelovalo je 179 izlagača iz 13 županija, koji su tijekom tri dana prikazali više od 400 grla i kljunova domaćih životinja u 42 pasmine i 90 kolekcija. Predstavljena su grla konvencionalnih pasmina, ali i hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina, koje su pobudile posebno zanimanje posjetitelja. HAPIH je također organizirao i brojna stručna predavanja za zainteresirane uzgajivače i ostale posjetitelje.

U organizaciji Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza, Udruge ovčara i proizvođača paškog sira grada Novalje "Zaglava" i Udruge proizvođača paškog sira otoka Paga, a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, grada Novalje i Turističke

zajednice grada Novalje, 15. srpnja 2022. održana je 20. izložba paške ovce i paškoga sira. Na prostoru gradske rive devet uzgajivača paške ovce i ove godine izložilo je svoja najkvalitetnija grla. Paška ovca prvenstveno se uzgaja radi proizvodnje mlijeka koje se prerađuje u nadaleko poznati paški sir. Visoka koncentracija soli u tlu, kao posljedica čestih posolica, uvjetuje specifičnu vegetaciju koja pak utječe na iznimnu kvalitetu mlijeka i mesa te otočku janjetinu i sir čine posebnim.

Svim nagrađenim uzgajivačima čestitamo i želimo im puno uspjeha u daljnjem radu, a djelatnici Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu i dalje će im biti kvalitetna svakodnevna stručna podrška!

Dr. sc. Darja Sokolić

Impressum: Glavna i odgovorna urednica:
Dr.sc. Darja Sokolić
Urednički odbor: Davork Blažek, dipl.ing.agr.,
Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur., dr.sc. Zdenko Ivkić,
Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr.,
Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar,
dr.sc. Dragan Solić, Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu,
Vinkovačka cesta 63c, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186,
IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2** Održana 29. državna stočarska izložba u Gudovcu
- 7** Održana 20. izložba paške ovce i paškoga sira
- 8** Pravovremeno otkrivanje nesteonih krava

Održana 29. državna stočarska izložba

> **Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.**

Centar za stočarstvo, josipa.pavicic@hapih.hr

U sklopu 29. jesenskoga međunarodnoga bjelovarskog sajma u Gudovcu, od 09. do 11. rujna, održana je 29. državna stočarska izložba. Sajam je svečano otvorila ministrica poljoprivrede Marija Vučković, izaslanica predsjednika Vlade Andreja Plenkovića, dok se prisutnima ispred Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (HAPIH) obratio zamjenik ravnateljice izv. prof.dr.sc. Krunoslav Karalić najavivši bogat program trodnevne Državne stočarske izložbe.

Pokrovitelj 29. državne stočarske izložbe je Ministarstvo poljoprivrede, dok je uz organizatora, Bjelovarski sajam d.o.o., suorganizator bila Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu uz svesrdnu pomoć uzgojnih udruženja, osobito središnjih saveza.

U odnosu na prošlogodišnju izložbu, povećan je broj izlagača i pasmina. Sudjelovalo je 179 izlagača iz 13 županija, koji su tijekom tri dana prikazali više od 400 grla i kljunova domaćih životinja u 42 pasmine i 90 kolekcija. Predstavljena su grla konvencionalnih pasmina, ali i hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina, koje su pobudile posebno zanimanje posjetitelja.

HAPIH je također organizirao i brojna stručna predavanja za zainteresirane uzgajivače i ostale posjetitelje. Djelatnice Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda Danijela Stručić, dipl.ing., i Andreja Babić, mag. prim. chem., govorele su o neovisnom sustavu kontrole kvalitete mlijeka u RH, analizi stočne hrane te utvrđivanju gravidnosti iz uzoraka mlijeka. Dr. sc. Polonca Margeta održala je prezentaciju o DNA analizama u stočarstvu, dok je dr. sc. Jasenka Petrić predstavila kampanju EFSA-e i HAPIH-a o zdravlju i dobrobiti životinja.

Prvog dana sajma nakon svečanog otvorenja uslijedio je jedan od najatraktivnijih dijelova programa stočarske izložbe, 16. kup mladih uzgajivača, poznatiji kao **Bambino kup**. Na Bambino

Čararska izložba u Gudovcu

kupu sudjelovala su 24 najmlađa uzgajivača, odjevena u narodne nošnje, predstavljajući svoju telad i umijeće vođenja, na radost brojnih gledatelja. Svi mali sudionici nagrađeni su poklonima brojnih sponzora te medaljama HAPIH-a, ali i neizostavnim pljeskom mnogobrojne publike.

Na izložbi goveda izvornih i mesnih pasmina posjetitelji su mogli vidjeti izvorne pasmine istarsko govedo i bušu. Od mesnih pasmina predstavljene su limousin, angus, charolais, simentalaska (mesni tip) i salers. Odabir grla obavio je Centar za stočarstvo HAPIH-a u suradnji sa Središnjim savezom hrvatskih uzgajivača simentalaskoga goveda, Savezom uzgajivača mesnih pasmina goveda, Hrvatskim uzgojnim udruženjem Salers-Croatia, Udruhom uzgajivača buše i Savezom uzgajivača istarskoga goveda.

Tijekom prvog dana održane su ocjene konja, svinja, ovaca, koza i peradi, u kojima su stručna povjerenstva sastavljena od sveučilišnih profesora te djelatnika Centra za stočarstvo HAPIH-a i uzgojnih udruženja odabrala najbolja grla i kolekcije.

Drugi dan započeo je tradicionalnim prikazom konja, koji je opet privukao velik broj posjetitelja. Uslijedilo je **Natjecanje mladih ocjenjivača goveda**, u kojemu su sudjelovali studenti Agromorskog fakulteta iz Zagreba, Fakulteta agrobiotehničkih znanosti iz Osijeka te studenti Visokoga gospodarskog učilišta iz Križevaca (VGUK). Studenti VGUK-a Marijana Pleš i Mario Moharić odnijeli su pobjedu, a svi studenti nagrađeni su diplomama HAPIH-a i poklonima sponzora.

Uslijedilo je nagrađivanje na izložbi ovaca i koza, na kojoj su prikazane

četiri jarice inozemne pasmine burska koza, dok je na izložbi ovaca prikazano 13 pasmina u 22 kolekcije. Od hrvatskih izvornih pasmina ovaca predstavljene su istarska ovca, lička pramenka i cigaja, dok je od inozemnih pasmina prikazan njemački merino, ile de france, lacaune, solčavsko-jezerska ovca, travnička pramenka, suffolk, romanovska te u prikazu clun forest i dorper. Izložena natjecateljska grla ocijenilo je Povjerenstvo za ocjenu ovaca, u čijem su sastavu bili prof.dr.sc. Boro Mioč (Agromorski fakultet u Zagrebu), prof.dr.sc. Velimir Sušić (Veterinarski fakultet u Zagrebu), prof.dr.sc. Zvonko Antunović (Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek) i Darko Jurković, dipl.ing, rukovoditelj Odjela za ovčarstvo, kozarstvo i male životinje Centra za stočarstvo HAPIH-a,

U kolekciji hrvatskih izvornih pasmina ovaca šampionom je proglašen ovan pa-

smine lička pramenka HR 331104689, posjednica Matea Mihalić iz Ladvenjaka u Karlovačkoj županiji, dok je šampionom kolekcije inozemnih pasmina ovaca - hrvatski uzgoj proglašen ovan pasmine njemački merino HR 931473750, posjednica Đurđa Cindrić iz Nove Gradiške.

Prvonagrađena grla ovaca i ovnova prema kolekcijama:

Kolekcija muških rasplodnih grla pasmine romanovska - ovan HR 231872648, posjednica Marijana Požega, Sirač, Bjelovarsko-bilogorska županija. *Kolekcija ženskih rasplodnih grla pasmine romanovska - posjednica* Katarina Čikvar, Grubišno Polje, Bjelovarsko-bilogorska županija. *Kolekcija ženskih rasplodnih grla inozemnih pasmina - hrvatski uzgoj - posjednica* Marijana Repustić, Sunja, Sisačko-moslavačka županija. *Kolekcija muških rasplodnih grla inozemnih pasmina - hrvatski uzgoj - ovan* HR 131869791, posjednik Predrag Uzelac, Novoseljani, Bjelovarsko-bilogorska županija. *Kolekcija muških rasplodnih grla - izvorne pasmine - ovan* HR 332209611, posjednik Milan Knežević, Korenica, Ličko-senjska županija. *Kolekcija ženskih rasplodnih grla - izvorne pasmine - posjednik* Milan Knežević, Korenica, Ličko-senjska županija.

Uslijedilo je nagrađivanje na izložbi svinja, pri čemu su izložbena grla odabrali djelatnici Centra za stočarstvo HAPIH-a u suradnji sa Središnjim savezom udruga uzgajivača svinja RH (SUS), Udrugom uzgajivača crne slavonske svinje "Fajferica" i Udrugom uzgajivača svinja „Banijska šara“. Izloženo je 45 grla iz šest pasmina i u sedam kolekcija. Od konvencionalnih pasmina sudjelovali su veliki jorkšir, durok, pietren i landras, a od izvornih i ugroženih pasmina crna slavonska svinja i banijska šara. Stručno povjerenstvo za ocjenu činili su prof.dr.sc. Zoran Luković (Agronomski fakultet u Zagrebu), doc. dr.sc. Sven Menčik (Veterinarski fakultet u Zagrebu) te Mladen Škiljević, dipl. ing., rukovoditelj Odjela za svinjogojstvo Centra za stočarstvo HAPIH-a. Šampionom izložbe svinja proglašen je nerast pasmine durok PB 053-64/40, posjednik Mladen Čižmeškin iz Novog Virja, Koprivničko-križevačka županija.

Prvonagrađena grla svinja prema kolekcijama:

Kolekcija mladih nerastova veliki jorkšir - nerast PB 053-134/31, posjednik Mladen Čižmešinkin, Novo Virje, Koprivničko-križevačka županija. Kolekcija mladih nerastova landras - nerast PB 086-684/27, posjednik Matija Jurišaneć, Sisak. Kolekcija mladih nerastova terminalnih pasmina - nerast PB 051-450/57, posjednik Slobodan Lončar, Bjelovar. Kolekcija nerastova crne slavonske svinje - nerast PB 068-669/101 posjednik Antun Golubović iz Đurića, Vukovarsko-srijemska županija. Kolekcija nazimica majčinskih pasmina - posjednik Ivica Kos, Finčevac, Koprivničko-križevačka županija. Kolekcija nazimica crne slavonske svinje - posjednik Dominik Knežević, Donji Miholjac.

Treći dan Državne stočarske izložbe započeo je nagrađivanjem na **izložbi konja**. Održana je u suorganizaciji HAPIH-a, Središnjeg saveza udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka, Središnjeg saveza uzgajivača konja hrvatski posavac i Hrvatske udruge uzgajivača gidran pasmine konja. Sudjelovale su četiri pasmine konja (lipicanac, hrvatski hladnokrvnjak, hrvatski posavac i gidran) u ukupno 19 kolekcija. U reviji

jalnom dijelu izložbe prikazane su dvije kolekcije magaraca, istarski magarac i primorsko-dinarski magarac, te jedna kolekcija poni konja.

HAPIH je organizirao izložbu konja lipicanske pasmine u kojoj je sudjelovalo 15 grla u tri kolekcije. Povjerenstvo za ocjenu konja lipicanske pasmine činili su dr.sc. Nidal Korabi (Ministarstvo poljoprivrede), Domagoj Tadić, dipl.ing. (Centar za stočarstvo HAPIH-a), te rukovoditeljica Odjela za kopitare Vesna Tomše Đuranec, dr.med.vet. (Centar za stočarstvo HAPIH).

Šampionom izložbe lipicanske pasmine proglašeno je grlo 107 Mima XXV, posjednica Anita Perić iz Garešnice, Bjelovarsko-bilogorska županija.

Prvonagrađena grla lipicanaca prema kolekcijama:

Kolekcija pastuha lipicanske pasmine - pastuh 374 Favory Slavonia XXIV-2, posjednik Državna ergela Đakovo i Lipik. *Kolekcija starijih kobila lipicanske pasmine* - kobila 566 Mara XLVII, vlasnik Vedran Kostanjšek, Velika Pisanica, Bjelovarsko-bilogorska županija. *Kolekcija mladih kobila lipicanske pasmine* - kobila 13 Zenta XVII, vlasnik Poljoprivredno gospodarstvo Sekulić, Slavonski Kobaš.

Za izložbu peradi odabir kljunova obavili su djelatnici Centra za stočarstvo HAPIH-a u suradnji s Hrvatskim savezom uzgajivača izvornih pasmina peradi. Predstavljene su dvije pasmine peradi (kokoš hrvatica i zagorski puran) u ukupno 19 kolekcija. Izložene kolekcije peradi ocijenilo je Povjerenstvo za ocjenu u čijem su sastavu bili prof.dr.sc. Zlatko Janječić (Agronomski fakultet u Zagrebu), izv.prof.dr.sc. Dalibor Bedeković (Agronomski fakultet u Zagrebu) te rukovoditelj Odjela za ovčarstvo, kozarstvo i male životinje Darko Jurković, dipl.ing. (Centar za stočarstvo HAPIH). U kolekciji kokoši hrvatica prvonagrađena kolekcija bila je ona posjednika Ivana Bakarića iz Ivanca, Varaždinska županija, dok je u kolekciji zagorskog purana pobjedu odnijela kolekcija posjednika Dragutina Slivonje iz Krapinskih Toplica. Izložba peradi je ujedno i 8. državna izložba izvornih pasmina peradi, a koja će se ubuduće održavati u sklopu Državne stočarske izložbe.

Šampionskim zvonom i lentom okićena je krava Elena HR 0201046272, posjednik Božidar Domitran iz Martinšćine, Krapinsko-zagorska županija

Izložbu pčela organizirali su Centar za stočarstvo HAPIH-a i Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske. Sudjelovala su tri uzgajivača matica (OPG Miroslav Kobra, OPG Zlatko Pemper i OPG Vlado Obad), koji su uz opremu i pribor te pčelinje proizvode izložili i apisarij sa živim pčelama izvorne pasmine siva pčela.

Kruna trodnevne manifestacije svakako je izložba goveda simentalne pasmine, organizirana u suradnji HAPIH-a i Središnjeg saveza hrvatskih uzgajivača simentalnoga goveda (H.U.SIM.). Sudjelovalo je 14 uzgajivača sa 37 grla u pet kolekcija. Sudac je bio Georg Steiner iz Austrije, čije je komentare i ocjene brojnim gledateljima prevodio kolega Josip Crnčić, struč.spec.ing.agr. (Centar za stočarstvo HAPIH-a). Šampionskim zvonom i lentom okićena je krava Elena HR 0201046272, posjednik Božidar Domitran iz Martinšćine, Krapinsko-zagorska županija. Sudac Steiner svoju odluku potkrijepio je komentarima da krava ima top liniju, izrazito dobar stav nogu te reprezentativno vime.

Prvonagrađena grla goveda prema kolekcijama:

Kolekcija steonih junica - junica Dorothea HR 4201325827, posjednik Stjepana Latinović, Gradec, Zagrebačka županija. *Kolekcija mladih krava s 1 teljenjem*

- krava Heli AT 298609269, posjednica Dušanka Rajaković, Predavac, Bjelovarsko-bilogorska županija. *Kolekcija krava s 2 teljenja* - krava Fani AT 784052868, posjednik Mirko bačani, Sveti Petar Čvrstec, Koprivničko-križevačka županija. *Kolekcija krava s 3 i više teljenja* - krava Risa AT 245660538, posjednica Dušanka Rajaković, Predavac, Bjelovarsko-bilogorska županija.

Rozetu za životnu proizvodnju dobila je krava Ruslana HR 0200401425, posjednik Mirko Bačani iz Svetog Petra Čvrsteca, Koprivničko-križevačke županije. Ovu kravu posebno predstavljamo i na naslovnici Mljekarskog lista.

Svim posjednicima nagrađenih grla 29. državne stočarske izložbe nagrade su ispred HAPIH-a uručili dr.sc. Darja Sokolić, ravnateljica HAPIH-a, izv. prof. dr.sc. Krunoslav Karalić, zamjenik ravnateljice, dr.sc. Zdenko Ivkić, voditelj Centra za stočarstvo te načelnici sektora u Centru za stočarstvo, dr.sc. Drago Solić i Mladen Molnar, dipl.ing. Ispred Ministarstva poljoprivrede nagradu za šampionska grla simentalne pasmine goveda i lipicanskih pasmina konja uručio je dr.sc. Zdravko Barać, ravnatelj Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede. Svi nagrađeni uzgajivači ujedno su dobili i poklone brojnih sponzora.

Održana 20. izložba paške ovce i paškoga sira

> Darko Jurković, dipl.ing.agr.

Centar za stočarstvo, darko.jurkovic@hapih.hr

U organizaciji Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (HAPIH), Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza, Udruge ovčara i proizvođača paškog sira grada Novalje "Zaglava" i Udruge proizvođača paškog sira otoka Paga, a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, grada Novalje i Turističke zajednice grada Novalje, 15. srpnja 2022. održana je 20. izložba paške ovce i paškoga sira.

Na prostoru gradske rive devet uzgajivača paške ovce i ove godine izložilo je svoja najkvalitetnija grla. Izložene kolekcije ovaca sastojale su se od ovna i tri ovce. Povjerenstvo za ocjenu, u sastavu Dolores Barać, Darko Jurković (HAPIH) i doc. dr. sc. Ante Kasap s Agronomskog fakulteta u Zagrebu ocijenilo je grla na temelju njihova izgleda i proizvodnih rezultata.

Paška ovca prvenstveno se uzgaja radi proizvodnje mlijeka koje se prerađuje u nadaleko poznati paški sir. Visoka koncentracija soli u tlu, kao posljedica čestih posolica, uvjetuje specifičnu vegetaciju koja pak utječe na iznimnu kvalitetu mlijeka i mesa te otočku janjetinu i sir čine posebnim.

Na ovoj jubilarnoj 20. izložbi paške ovce šampionskim grlom proglašen je ovan HR 731704830 uzgajivača Ivana Kustića iz Caske.

U kolekciji ovnova životinje su rangirane sljedećim poretkom:

1. ovan HR 630881447, uzgajivač Šime Šupraha iz Mandri
2. ovan HR 530951645, uzgajivač Antica Buljanović iz Paga
3. ovan HR 532163083, uzgajivač Dinko Vidušina iz Novalje.

U kolekciji ovaca najboljom kolekcijom proglašena je ona uzgajivača Tomislava Vidasa iz Novalje, druga je Ivana Kustića, a treća Dinka Vidušina.

Posjetitelji su mogli uživati u bogatom kulturno-umjetničkom programu, ali i probati i čuveni paški sir koji su na kušanje ponudili članovi Udruge proizvođača paškog sira otoka Paga.

PRAVOVREMENO OTKRIVANJE NE STEONIH KRAVA

PREDNOST TESTIRANJA STEONOSTI IZ UZORAKA MLIJEKA

Laboratorijska ispitivanja u svrhu otkrivanja ne steonih krava provode se iz samo nekoliko kapi mlijeka u bilo kojem trenutku tijekom gestacije. Prednost ispitivanja iz uzoraka mlijeka je pravovremeno otkrivanje ne steonih krava s ciljem ušteda i povećanja proizvodnje mlijeka. Test se lako može provesti iz **uzoraka mlijeka koji se upućuju na rutinske analize**, izbjegavajući na taj način dodatno uzorkovanje i dodatni stres za životinje.

PROFITI VEĆI UZ SMANJENJE BROJA NE STEONIH KRAVA

€ 5,000,-

10 dana

€ 10,000,-

20 dana

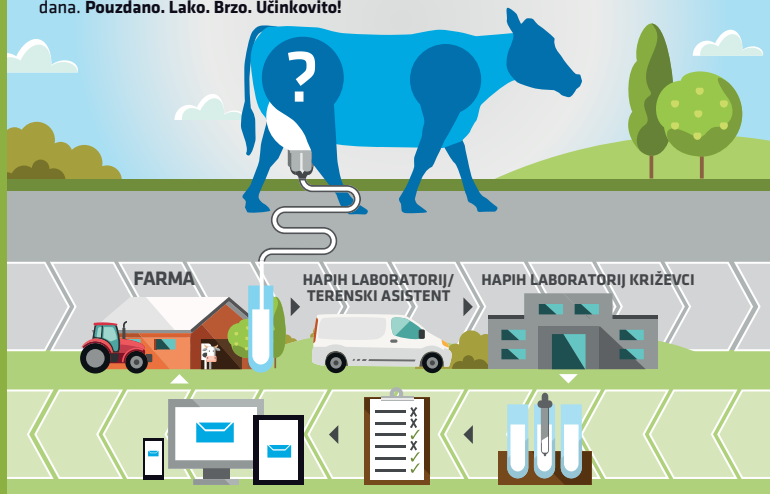
prosječno povećanje profita za farmu sa 100 krava

¹⁾ De Vries et al, Economics of improved reproductive performance in dairy cattle (Publication AN 156), Gainesville FL, University of Florida Institute of Food and Agriculture Science; 2005

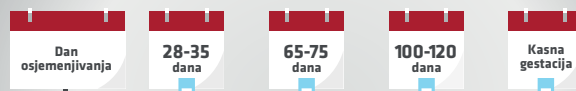

LAKO PRIMJENJIVO U RUTINSKOJ KONTROLI MLIJEČNOSTI

Ako želite kravu testirati na steonost o tome obavijestite svog terenskog asistenta ili kontaktirajte laboratorij. Test se može napraviti uz rutinsku laboratorijsku analizu kontrole mliječnosti kravljeg mlijeka. Nakon uzimanja uzoraka, u roku od nekoliko dana rezultati testa su vidljivi na <https://stoka.hpa.hr/posjednik/login.aspx> i poslani putem Hrvatske pošte. Laboratorij preporučuje testiranje uzoraka mlijeka odmah nakon 28., oko 70. i oko 100. dana. **Pouzdana. Lako. Brzo. Učinkovito!**

PREDNOSTI OTKRIVANJA KROZ GESTACIJU

Rano otkrivanje ne steonih krava. Pomaže u ranoj ponovnoj oplodnji.

Otkrivanje gubitaka embrija koji se mogu dogoditi između 28-75 dana gestacije.²⁾

Oplodnja ne steonih krava dok je još uvijek ekonomski isplativo.

Testiranje prije zasušivanja kako bi se spriječilo zasušivanje ne steonih krava.³⁾

²⁾ Vasconcelos et al 1997. ³⁾ In addition, prevent pregnant cows from being sent to slaughter

PROVJERENO OD FARMERA DILJEM SVIJETA

>28,000,000 U SVIJETU IZVRŠENIH TESTOVA

Za više informacija:

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, Poljana Križevačka 185, 48260 Križevci, tel: 048/279-063; -072, e-mail: lksh@hapih.hr